

Rozhodujeme o první třídě nebo o odkladu povinné školní docházky

- Převzato a upraveno z:

<http://www.jdemedoskoly.cz/temata/zralostarozvoj/rozhodujemeoprvnitride.asp>

Důležitou povinností rodiče je jít k zápisu – tam musí všichni rodiče, jejichž dítě oslaví 6. narozeniny do 31. 8. příslušného roku, tj. do 31. 8. 2013. Tyto děti tedy všechny absolvují zápis, a buď v září nastoupí do školy, nebo dostanou odklad. Rozhodnutí o odkladu povinné školní docházky není nic formálního a automatického a ani to nelze udělat jenom na základě přání rodičů, kteří si třeba chtějí prodloužit relativně klidné období školky o další rok, nebo si myslí, že dítěti takto prodlouží dětství, když ho nechají ještě rok ve školce. Na jedné straně je nezralé dítě ohroženo selháním a neúspěšností ve školním prostředí a na straně druhé je možné u zralého dítěte „propásnout“ vhodný okamžik, kdy je připravené začít se učit a když v této době do školy nenastoupí jeho zájem o ni a o učení se sníží.

O odklad musí zákonný zástupce dítěte písemně požádat do 31. 5. příslušného kalendářního roku, kdy má dítě zahájit povinnou školní docházku. K odkladu je vždy potřeba vyjádření školského poradenského zařízení (tj. pedagogicko-psychologické poradny nebo speciálně pedagogického centra) a dětského lékaře. Nestačí tedy žádost rodičů nebo potvrzení ze školky. Vyjádření školky je důležitým podkladem pro rozhodnutí v poradně nebo u lékaře, ale samo o sobě nestačí.

Pokud je naopak přáním rodičů přihlásit svoje dítě do školy dříve, mohou se také zúčastnit zápisu s dítětem, které oslaví šesté narozeniny do 31. 12. 2013, ale k zahájení školní docházky potřebují rovněž vyjádření pedagogicko-psychologické poradny, která potvrdí, že dítě je zralé zahájit školní docházku předčasně.

Tyto možnosti a povinnosti jsou pro rodiče poměrně snadno pochopitelné a proveditelné. Horší už je to s pojmem „školní zralost“. Jak tedy poznáme, že je naše dítě na školu zralé a připravené?

Dovednosti a návyky důležité pro školu dítě nezíská samozřejmě jen tím, že dosáhne věku 6 let. Každé dítě se vyvíjí vlastním tempem a je ovlivňováno řadou faktorů – rodinné zázemí, délka pobytu v mateřské škole, ... apod. Je nutné si uvědomit, co všechno se pro dítě se vstupem do školy změní – například: činnosti jsou povinné pro všechny, doba řízené činnosti se zvyšuje, dítě musí sedět na jednom místě, orientovat se samostatně v chodu budovy, samostatně pracovat, tlumit impulsy a momentální nápady, spolupracovat v určený čas s paní učitelkou, případně s ostatními dětmi.

Školní zralost zahrnuje několik oblastí:

1. Tělesná vyspělost a zdraví

Častá nemocnost nebo oslabená imunita může být problémem, dítě vypadává z kolektivu, také nestíhá sledovat učivo, látku pak musí dohánět doma s rodiči, což je pak náročné úplně pro všechny.

2. Motorická obratnost

Sledujeme hrubou motoriku (chůzi, běh, koordinaci končetin, rovnováhu), jemnou motoriku (práce rukou, navlékání korálků apod..., ale také tkaničky, zipy a knoflíky) a samozřejmě grafomotoriku (práce s tužkou, správný úchop), sledujeme vývoj dětské kresby, uvolněnost ruky zájem dítěte o tuto činnost. Důležitou informací je dominance ruky – tj. pravák nebo levák, střídá-li dítě ruce, je to určitě důvod pro návštěvu poradny.

3. Řeč

Vývoj řeči tvoří důležitou součást školní zralosti. Má-li dítě větší problémy s více hláskami, může to negativně ovlivnit nácvik čtení i psaní. Pokud samozřejmě dítě má potíže s jednou hláskou, tak to důvodem pro odklad není. V tomto ohledu by rodičům měl určitě poradit jejich logoped. Dítě by při vstupu do ZŠ mělo být schopné komunikovat v rozvinutých větách, gramaticky správně, vyprávět, recitovat a také vyjadřovat svoje pocity.

4. Pozornost a pracovní návyky

Předškolní dítě by mělo být schopné vydržet u řízené činnosti cca 15 minut, pracovat samostatně, pochopit zadání úkolů a vnímat instrukce učitele.

5. Rozumové předpoklady

Do této oblasti patří hlavně pojmové vědomosti, dítě zná běžné každodenní věci, zvířata, barvy, základní geometrické tvary, základní pojmy týkající se času, orientuje se v prostoru a na vlastním těle. Posoudí množství, velikost, pořadí, počítá do šesti apod.

6. percepční zralost – zralost v oblasti vnímání – sluchové a zrakové vnímání

- důležité pro správný nácvik čtení a psaní

7. Emoční zralost, sociální zralost, sebeobsluha, samostatnost

Dítě je schopno odloučit se bez výraznějších obtíží od rodičů, umí navazovat komunikaci s kamarády i dospělými. Zvládá i určitou míru neúspěchu a překonává překážky. Dítě zvládá sebeobslužné činnosti – obléká se, obouvá, zouvá, stoluje apod. Sociálně zralé dítě navazuje přirozené kontakty s vrstevníky, umí si s nimi vhodným způsobem hrát, je také schopno si hrát i samostatně. Zvládá také základy slušného chování.

Nejsou-li si rodiče jistí, zda je jejich dítě zralé, je dobré podstupovat takto:

- Oslovit MŠ a vyžádat si informace od paní učitelky
- Pokud i MŠ vyjádří pochybnosti o zralosti dítěte, objednat se do pedagogicko-psychologické poradny, kde dítě odborně vyšetří
- Požádat o vyjádření nebo doporučení odborníky, v jejichž péči už dítě je
- Informovat ZŠ u zápisu o pochybnostech o připravenosti dítěte na školu, případně předat zprávu z poradny a dalších odborníků.

Zpracovala: Mgr. Eva Záluská